

UN DIAGNOSTICIAN AL ANGOASELOR

ROBERTO ZUCCO de Bernard-Marie Koltès • **TEATRUL GERMAN DE STAT DIN TIMIȘOARA** • Data premierei: ianuarie 1993 • Regia: Istvan Andras Darida • Scenografia: Traian Zamfirescu • Distribuția: Claudiu Țăranu-Wittrich (Primul supraveghetor, Fratele, Bătăușul, Primul polițist), Franz Kattesch (Al doilea supraveghetor, Al doilea polițist), Harold Schmeltz (Roberto Zucco), Ida Jarcsek Gaza (Mama, Doamna), Enikő Benczö (Sora), Wolfgang Ernst (Tatăl, Inspectorul), Karina Reitsch (Fata), Anton Balázs (Inspectorul, Domnul, Comisarul, Proxenetul), Ildiko Jarcsek Zamfirescu (Patroana), Tatiana Sessler-Pălie (O tîrfă), Isolde Cobeț (O tîrfă), Franziska Barth (O tîrfă), Boris Gaza (Fiul).

Prin această premieră pe țară, Teatrul German ne prilejuiește reînfrînirea cu dramaturgia lui Bernard-Marie Koltès (1949-1989), un autor francez contemporan impus în conștiința publicului și a specialiștilor mai ales prin montările de relief ale lui Patrice Chéreau și care cunoaște în acest moment o vogă internațională.

În **Roberto Zucco**, ca și în **Pe cheiul de vest**, prezentată la Studioul Casandra, dramaturgul se dovedește un bun diagnostician al angoaselor existențiale ale individului în acest sfîrșit turbure de mileniu. În eroul său, Roberto, regăsim neadaptarea furiosului Jimmy Porter, înstrăinarea personajului lui Camus, Mersault, ca și disperarea și exaltarea protagoniștilor dramei expresioniste. Pustiirea interioară, neîmpăcarea cu indiferența și cruzimea lumii naște în Roberto Zucco o formă de revoltă violentă și anarhică. Cel care visează să-și dobîndească liniștea lîngă zăpezile din Africa își va omorî părinții, va ucide apoi la întîmplare, cu sînge rece, răzbuîndu-se pe semenii săi, surzi și orbi la suferință și durere.

Koltès înregistrează tragedia unui erou - victimă și călău - al vieții de coșmar într-o mare metropolă. O junglă în care indivizi însingurați, insensibili la drama aproapei mărșăluiesc ca niște automate, găsindu-și refugiul și eliberarea în viciu, drog, crimă. În rătăcirea sa, în mînia și sila pentru cei din jur, Zucco ratează și

Enikő Benczö, Wolfgang Ernst și Karina Reitsch

unica posibilitate de a se salva prir dragoste. Tentaculele lupanarului îi vor strivi și înghiți iubita.

Regizorul Istvan Andras Darida ilustrează cu laconism tablourile succinate ale acestui text dramatic secvențial.

Spațiul imaginat de scenograful Traian Zamfirescu respiră dezolare. El este dominat de un dispozitiv metalic luminat inchizitorial de un reflector și populat de elemente de recuzită minime pentru a sugera atmosfera episoadelor. În acest cadru rece, calitățile mizanscenei lui Istvan Darida sînc coerenta, fluiditatea și o anume acuratețe. De asemenea, capacitatea de a omogeniza într-o bună măsură jocul interpreților, foarte inegali atît ca pregătire profesională (unii nu au studii de specialitate), cît și ca posibilități de expresie artistică. Ce este amendabil în lectura regizorală este monotonia unor secvențe, tratarea evenimentelor la un prim strat de semnificații. La fel, interludiile muzicale foarte lungi, care tulbură tensiunea ansamblului. Se remarcă în reprezentație evoluția convulsivă, patetică, încărcată de dramatism a Idei Jarcsek Gaza în cîteva

ipostaze, ca și apariția penetrantă a lui Ildiko Jarcsek Zamfirescu în patroana de bordel, o imagine felliniană grotescă a răului și perversiunii. Harold Schmeltz, în Roberto Zucco, este un cadavru viu, un mecanism care ucide cu sînge rece și la care disperarea frizează patologicul. În rolul iubitei lui Zucco, Karina Reitsch subliniază nuanțat fragilitatea și vulnerabilitatea unei ființe traumatizate de încercările dure ale existenței. În două personaje diferite ca factură tipologică, inspectorul și tatăl bețiv, Wolfgang Ernst portrețizează cu adecvare. Acestor protagoniști le dau replică - evidențiind, în scurtele lor treceri prin scenă, mai ales însemnele exterioare ale rolurilor interpretate - Anton Balázs, Enikő Benczö, Claudiu Țăranu-Wittrich, Tatiana Sessler-Pălie, Isolde Cobeț, Franziska Barth, Franz Kattesch, Boris Gaza.

Ca opțiune repertorială, **Roberto Zucco** este un titlu relevabil și pe afixul decadei aniversare a Teatrului German de Stat din Timișoara, care a marcat la sfîrșitul lui ianuarie 40 de ani de activitate.

LUDMILA PATLANJOGLU